REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2020/1563

av den 14 oktober 2020

om energifattigdom

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 168 och 194,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU ([1]) (nedan kallat *det omarbetade eldirektivet*), särskilt artikel 29, och

av följande skäl:

(1) Energifattigdom innebär en situation där hushåll inte kan få tillgång till väsentliga energitjänster. Nästan 34 miljoner européer hade inte råd att hålla sina hem tillräckligt varma 2018 ([2]), och energifattigdom är därför en stor utmaning för EU.

(2) Som medlagstiftarna erkänner är tillräcklig uppvärmning, kylning, belysning och energi för att driva elapparater väsentliga tjänster som ligger till grund för en skälig levnadsstandard och god hälsa. Tillgång till energitjänster är avgörande för den sociala inkluderingen. Att bekämpa energifattigdom kan därför potentiellt ge många fördelar, inklusive lägre utgifter för hälso- och sjukvård, mindre luftförorening (genom att värmekällor som inte är ändamålsenliga ersätts), förbättrad komfort och bättre välbefinnande samt bättre budget för hushållen. Sammantaget skulle dessa fördelar direkt öka den ekonomiska tillväxten och det ekonomiska välståndet i Europeiska unionen.

(3) I den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som proklamerades gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017, ingår energi bland de väsentliga tjänster som alla har rätt att få åtkomst till. Stöd för åtkomst till sådana tjänster ska finnas för dem som behöver det ([3]).

(4) En rättvis omställning till ett klimatneutralt EU senast 2050 är väsentlig för den europeiska gröna giv som kommissionen föreslog i december 2019 ([4]). En central del av denna gröna giv är renoveringsvågen ([5]), ett viktigt initiativ som har utformats för att främja strukturell renovering av privata och offentliga byggnader och på detta vis minska utsläpp, främja återhämtning och åtgärda energifattigdom. En sådan strukturell renovering ska bidra till att stärka EU:s insatser för att begränsa klimatförändringarna. Därför har det ansetts avgörande att renoveringsvågen och denna rekommendation antas gemensamt för att ömsesidigt stärka uppmaningarna att åtgärda energifattigdom och de byggnader som har sämst prestanda.

([1]) EUT L 158, 14.6.2019, s. 125.
([2]) Uppgifter från 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdes01]).
([3]) Europeiska pelaren för sociala rättigheter, princip 20 ”Väsentliga tjänster”: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv.
([4]) COM(2019) 640 final – Meddelande från kommissionen om den europeiska gröna given.
([5]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv (COM(2020) 662 final).

(5) Energifattigdom är ett centralt begrepp som konsoliderats i lagstiftningspaketet ”Ren energi för alla i EU”, vilket är utformat för att underlätta en rättvis energiomställning. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ([6]) (nedan kallad *styrningsförordningen*) och det omarbetade eldirektivet ska kommissionen ge vägledning om lämpliga indikatorer för att mäta energifattigdom ([7]) och om definitionen av ett ”betydande antal energifattiga hushåll” ([8]). Det finns ingen standarddefinition av energifattigdom och det är därför medlemsstaternas sak att utveckla sina egna kriterier utifrån sitt nationella sammanhang. Det nyligen antagna lagstiftningspaketet innehåller dock användbara allmänna principer och insikter om de möjliga orsakerna till och konsekvenserna av energifattigdom. I paketet understryks även vikten av strategier för att ta itu med problemet, särskilt strategier som är kopplade till nationella energi- och klimatplaner och långsiktiga renoveringsstrategier ([9]).

(6) I sina nationella energi- och klimatplaner måste medlemsstaterna bedöma antalet hushåll som lever i energifattigdom. Om en medlemsstat konstaterar att den har ett betydande antal energifattiga hushåll ska den i sin plan ta med ett nationellt mål samt strategier och åtgärder för att minska energifattigdomen. I samband med den femte rapporten om tillståndet i energiunionen har kommissionen offentliggjort arbetsdokument för varje medlemsstat som innehåller enskilda bedömningar av varje slutlig nationell energi- och klimatplan. I dessa arbetsdokument bedöms också hur de slutliga planerna hanterade kommissionens rekommendationer från 2019, inklusive i fråga om energifattigdom, och en vägledning om genomförandet av energi- och klimatplanen ingår.

(7) Enligt det omarbetade eldirektivet ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att ta itu med energifattigdomen överallt där problemet identifieras, inbegripet i samband med åtgärder mot fattigdom överlag. Medlemsstaterna måste också skydda utsatta kunder, särskilt de i avlägsna områden. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG ([10]) innehåller liknande bestämmelser.

(8) En nyhet i den nya rättsliga ramen är kravet på att antalet energifattiga hushåll ska fastställas. I artikel 29 i det omarbetade eldirektivet hänvisas det till medlemsstaternas skyldighet att bedöma antalet energifattiga hushåll och anges att medlemsstaterna måste fastställa och offentliggöra de kriterier som ligger till grund för denna bedömning. Om det finns ett betydande antal sådana hushåll måste medlemsstaterna i sina nationella energi- och klimatplaner inkludera ett vägledande mål för att minska energifattigdomen, ange en tidsram för detta och beskriva relevanta strategier. De ska sedan rapportera till kommissionen, i enlighet med styrningsförordningen, om vilka framsteg de gör för att uppnå målet att minska antalet energifattiga hushåll.

(9) I Europaparlamentets och rådets energieffektivitetsdirektivet 2012/27/EU ([11]), i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2018/2002 ([12]), krävs att medlemsstaterna tar hänsyn till behovet av att minska energifattigdomen inom ramen för sina skyldigheter i fråga om energieffektivitet. I artikel 7.11 krävs, i den mån det är lämpligt, att en del av energieffektivitetsåtgärderna ska prioritera utsatta hushåll, inklusive dem som drabbats av energifattigdom ([13]). Styrningsförordningen innehåller också liknande skyldigheter.

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

([7]) Artikel 3.3 d i förordning (EU) 2018/1999.

([8]) Artikel 29 i direktiv (EU) 2019/944.

([9]) I enlighet med artikel 2a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda (EUT L 153, 18.6.2010, s. 13), ändrat genom direktiv (EU) 2018/844 (EUT L 156, 19.6.2018, s. 75).

([10]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

([11]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1).

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328, 21.12.2018, s. 210).

([13]) Detta bygger vidare på befintliga rapporteringskrav inom ramen för direktiv 2012/27/EU. Se även bilagan till kommissionens rekommendation om införlivande av energisparkrav enligt det ändrade energieffektivitetsdirektivet (C(2019) 6621 final).

(10) Enligt den reviderade versionen av direktiv (EU) 2018/844 om byggnaders energiprestanda måste medlemsstaterna ge en översikt över relevanta nationella åtgärder som bidrar till att motverka energifattigdom, som en del av medlemsstaternas långsiktiga renoveringsstrategier till stöd för renovering av det nationella beståndet av bostadshus och byggnader som inte är avsedda för bostäder ([14]).

(11) EU:s rättsliga ram innehåller också skyddsåtgärder för att se till att de åtgärder som vidtas för att åtgärda energifattigdom inte hindrar marknadens avreglering eller dess funktion. Smidigt fungerande detaljhandelsmarknader är avgörande för en rättvis omställning. Dessa skyddsåtgärder fastställs i artikel 28 i det omarbetade eldirektivet och konkretiseras främst i artikel 5.5 i det direktivet.

(12) I artikel 27 i det omarbetade eldirektivet förstärks denna princip genom att medlemsstaterna åläggs att inom sitt territorium se till att alla hushållskunder, och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag, har rätt till samhällsomfattande tjänster, det vill säga rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till lätt och tydligt jämförbara och rimliga priser som medger insyn. För att säkerställa leveranser av samhällsomfattande tjänster får medlemsstaterna utse en sistahandsleverantör.

(13) Såsom anges i skäl 59 i det omarbetade eldirektivet beror energifattigdom på en kombination av låga inkomster, höga energikostnader och dålig energieffektivitet i bostäderna. Effekterna av volatila energimarknadspriser och dålig energieffektivitet, särskilt i fråga om byggnaders prestanda, i kombination med en lång rad socioekonomiska faktorer kopplade till allmän fattigdom och problem som uppstår i samband med besittningsrätt till bostäder, gör frågan komplicerad att ta itu med.

(14) Under 2018 kunde 6,8 % av de privata hushållen inom EU (30,3 miljoner människor ([15])) inte betala sina räkningar för allmännyttiga tjänster, inklusive sina energiräkningar, utan riskerade ett avbrott i försörjningen. Samtidigt kunde 7,3 % av EU:s befolkning (37,4 miljoner människor) inte upprätthålla en behaglig rumstemperatur i sina hem.

(15) Covid-19-krisen har understrukit hur brådskande det är att åtgärda energifattigdomen om vi ska kunna skapa ett socialt Europa som tillgodoser alla invånares behov. Andelen energifattigdom i medlemsstaterna kommer att stå i fokus, eftersom fler européer kan komma att kämpa för att ha råd med tillgång till nödvändig energi, särskilt i och med den stigande arbetslösheten. Mot denna bakgrund är det mycket viktigt att uppnå milstolparna i den europeiska gröna given, trots de nuvarande aldrig tidigare skådade störningarna av Europas ekonomier.

(16) Återhämtningspaket Next Generation EU ([16]) presenterades för att ”vägleda och bygga upp ett EU som präglas av hållbarhet, resiliens och rättvisa för nästa generation”. EU:s återhämtningsplaner måste vägledas av principerna om miljömässig hållbarhet, solidaritet, sammanhållning och konvergens samt den fasta föresatsen att inte lämna några medlemsstater, regioner eller individer utanför. Next Generation EU bekräftar renoveringsvågens roll som en av de viktigaste drivkrafterna bakom den gröna återhämtningen.

(17) Nationella långsiktiga renoveringsstrategier och andra instrument som utformats för att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030 och 2050 bör inriktas på att skydda energifattiga hushåll och ge utsatta energikonsumenter egenmakt genom att hjälpa människor att spara pengar på energiräkningar, tillhandahålla hälsosammare levnadsvillkor och minska energifattigdomen.

(18) Att identifiera de hushåll som är i störst behov av skydd och de bostäder som är i störst behov av renovering bidrar till målinriktning och bättre styrning av offentliga ingripanden, vilket ger praktiska resultat för konsumenterna, förbättrar energieffektiviteten och minimerar eventuella snedvridningar av den inre energimarknaden.

([14]) Detta bygger på befintliga skyldigheter enligt artikel 4 i direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet som har flyttats till direktivet om byggnaders energiprestanda och skärpts när det gäller behovet av att åtgärda energifattigdom. I skäl 11 i direktiv (EU) 2018/844 fastslås att behovet av att motverka energifattigdom bör beaktas, i enlighet med de kriterier som fastställs av medlemsstaterna. I skälet förtydligas ytterligare att när medlemsstaterna i samband med sina renoveringsstrategier utarbetar nationella åtgärder som bidrar till att motverka energifattigdom har de rätt att fastställa vad de anser vara relevanta åtgärder.

([15]) Baserat på en uppskattad befolkning i de 27 EU-länderna på 446 miljoner invånare den 1 januari 2018 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics.

([16]) Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation, 27 maj 2020.

(19) Genom att tillhandahålla denna rekommendation och göra kommissionens vägledning om energifattigdom tillgänglig för medlemsstaterna i ett åtföljande arbetsdokument uppfyller kommissionen den skyldighet som avses ovan och hjälper medlemsstaterna att införliva de nya bestämmelserna om energifattigdom. Kommissionen tillhandahåller också information om ny god praxis ([17]).

(20) Den största svårigheten med alla definitioner är hur man ska kunna få fram tillförlitliga sifferuppgifter. En uppsättning statistiska indikatorer som mäter troliga drivkrafter för energifattigdom och energifattigdomens konsekvenser har tagits fram på EU-nivå. Det handlar om aggregerade indikatorer. Eftersom energifattigdom är ett flerdimensionellt fenomen kan ingen enskild indikator fullt ut återspegla alla dess aspekter.

(21) Aggregerade indikatorer har tagits fram på EU-nivå och förtecknas i bilagan till denna rekommendation. Dessa indikatorer har tagits fram av Europeiska unionens statistikkontor (Eurostat) och observationsgruppen för energifattigdom. De bygger på insamling av harmoniserade EU-uppgifter och gör det möjligt att övervaka situationen i hela EU och identifiera nationella särdrag samt främja mer effektivt ömsesidigt lärande och utbyte av bästa praxis. Nationella indikatorer kan bidra som ett komplement och hjälpa till att förfina identifieringen av energifattigdom, där detta är relevant.

(22) Detta kräver ett nära samarbete mellan de relevanta behöriga myndigheterna, och i synnerhet en väl samordnad insats på regional och lokal nivå, så att varje analys baserad på indikatorer på EU-nivå eller nationell nivå motsvaras av och kompletteras med en bottom-up-strategi. De regionala och lokala myndigheterna har goda förutsättningar att identifiera de viktigaste ekonomiska och sociala utmaningarna som energifattiga hushåll står inför och att spela en viktig roll i utformningen och genomförandet av en grön omställning som är rättvis, inkluderande och hållbar för alla i Europa.

(23) Kommissionen kommer att fortsätta att stödja utbytet av god praxis mellan medlemsstaterna, både i samarbete med kommittén för socialt skydd och på andra sätt. EU:s finansieringsprogram, inbegripet sammanhållningspolitiken, instrumentet för tekniskt stöd och andra former av stöd, kan mobiliseras för att åtgärda de utmaningar som identifierats genom kanaler som bland annat omfattar de plattformar som tillhandahålls av observationsgruppen för energifattigdom och borgmästaravtalet.

(24) I kommissionens fjärde rapport om energipriser och energikostnader behandlas också de särskilda omständigheterna för människor som lever i energifattigdom och utsatta konsumenter ([18]). Kommissionen kommer också att särskilt uppmärksamma hur medlemsstaterna genomför artikel 5 i det omarbetade eldirektivet, som tillåter offentliga ingripanden i prissättningen av elleveranser till energifattiga kunder eller kunder i utsatta hushåll.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA ATT GÖRA FÖLJANDE:

1. Utveckla en systematisk strategi för avreglering av energimarknaderna i syfte att dela fördelarna med alla delar av samhället, särskilt de mest behövande.

2. Ta särskild hänsyn till det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar som ger vägledning om indikatorer för energifattigdom samt om definitionen av vad som utgör ett betydande antal energifattiga hushåll. Det är viktigt att medlemsstaterna använder kommissionens vägledning när de genomför och uppdaterar sina nuvarande nationella energi- och klimatplaner i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2018/1999 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder.

3. Använda de indikatorer som anges i bilagan i sina bedömningar av energifattigdom.

4. I enlighet med skäl 60 i det omarbetade eldirektivet ta fram integrerade strategiska lösningar som en del av energi- och socialpolitiken. Dessa bör omfatta socialpolitiska åtgärder och förbättringar av energieffektiviteten som förstärker varandra, särskilt när det gäller bostäder.

([17]) I skäl 59 i direktiv (EU) 2019/944 fastställs att kommissionen aktivt bör stödja genomförandet av bestämmelserna om energifattigdom i direktivet genom att underlätta utbytet av god praxis mellan medlemsstaterna.

([18]) Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Energipriser och energikostnader i Europa* (COM(2020) 951) samt dess medföljande arbetsdokument (SWD(2020) 951).

5. Bedöma energiomställningens fördelningseffekter, särskilt energieffektivitetsåtgärder i ett nationellt sammanhang, och fastställa och genomföra strategier som åtgärdar relaterade problem. Vederbörlig uppmärksamhet bör ägnas åt hinder för investeringar i energieffektiva bostäder och profilen för de bostäder som mest behöver renoveras i linje med nationella långsiktiga renoveringsstrategier.

6. Utveckla alla strategier för bekämpning av energifattigdom med utgångspunkt i meningsfulla och redovisningsbara förfaranden för allmänhetens deltagande och ett brett engagemang från berörda parter.

7. Utveckla åtgärder för att ta itu med energifattigdom som bygger på ett nära samarbete mellan alla administrativa nivåer och som framför allt möjliggör ett nära samarbete mellan å ena sidan regionala och lokala myndigheter och å andra sidan det civila samhällets organisationer och enheter inom den privata sektorn.

8. Fullt ut utnyttja potentialen hos unionens finansieringsprogram, inbegripet sammanhållningspolitiken, för att bekämpa energifattigdom genom att analysera fördelningseffekterna av energiomställningsprojekt och prioritera åtgärder som riktar sig till utsatta grupper för att säkerställa deras tillgång till stöd.

9. Vid anslag av offentliga medel, särskilt bidrag, rikta sig till låginkomsthushåll i de kategorier av stödmottagare som har mycket begränsade egna resurser och begränsad tillgång till kommersiella lån. Undersöka vilken roll energitjänstföretag och avtal om energiprestanda spelar när det gäller att tillhandahålla renoveringslösningar för energifattiga hushåll som gör det möjligt för dessa utsatta hushåll att övervinna höga initialkostnader.

Utfärdad i Bryssel den 14 oktober 2020.

På kommissionens vägnar
Kadri SIMSON
Ledamot av kommissionen

BILAGA

INDIKATORER FÖR ENERGIFATTIGDOM:

De indikatorer som anges nedan finns tillgängliga hos Eurostat och observationsgruppen för energifattigdom, så att medlemsstaterna kan ta del av dem när de bedömer de nationella nivåerna av energifattigdom.

För att hjälpa medlemsstaterna tillhandahåller kommissionen vägledning om tolkningen av indikatorer som utvecklats på EU-nivå för att bättre kvantifiera begreppet betydande antal energifattiga hushåll när det identifieras genom nationella definitioner av energifattigdom ([1]).

Medlemsstaterna kan ytterligare dela upp några av indikatorerna i punkterna 1 och 2 för att fördjupa analysen av de potentiella orsakerna till energifattigdom på nationell nivå.

Indikatorerna kan delas in i fyra grupper:

a) *Indikatorer som jämför energiutgifter med inkomst:* Dessa kvantifierar energifattigdom genom att jämföra det belopp som hushåll lägger på energi med ett mått på hushållets inkomst (t.ex. procentandelen eller antalet hushåll som lägger mer än en viss andel av sin disponibla inkomst på hushållsenergitjänster).

b) *Indikatorer baserade på egenbedömning*: Hushåll tillfrågas direkt i vilken omfattning de har råd med energi (t.ex. förmågan att hålla hemmet varmt nog under vintern och svalt nog under sommaren).

c) *Indikatorer baserade på direkt mätning*: Genom dessa indikatorer mäts fysiska variabler för att avgöra energitjänsternas tillräcklighet (t.ex. rumstemperatur).

d) *Indirekta indikatorer*: Genom dessa mäts energifattigdom genom indirekta faktorer, som förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster, antalet avstängningar och boendekvalitet.

1. **Indikatorer som fokuserar på hur överkomliga energitjänsternas priser är**

— Den andel av befolkningen som riskerar fattigdom (under 60 % av nationell disponibel medianinkomst per konsumtionsenhet) och som inte har råd att hålla sina bostäder tillräckligt varma, med utgångspunkt i frågan ”Har ditt hushåll råd att hålla bostaden tillräckligt varm?”. Eurostat, SILC [ilc_mdes01])

— Den andel av befolkningen som inte har råd att hålla sina bostäder tillräckligt varma, med utgångspunkt i frågan ”Har ditt hushåll råd att hålla bostaden tillräckligt varm?”. Eurostat, SILC [ilc_mdes01])

— Förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster: Den andel av befolkningen som riskerar fattigdom (under 60 % av nationell disponibel medianinkomst per konsumtionsenhet) och som har förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster. (Eurostat, SILC, [ilc_mdes07])

— Förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster: Den andel av befolkningen som har förfallna skulder avseende räkningar för allmännyttiga tjänster. (Eurostat, SILC, [ilc_mdes07])

— Utgifter för elektricitet, gas och andra bränslen som andel av hushållens totala utgifter.

— Andelen hushåll vars energiutgifter utgör en andel av inkomsten som är mer än dubbelt så stor som den nationella medianen (källa Eurostat, *Household Budget Surveys*, 2015)

— Andelen hushåll vars energiutgifter i absoluta tal är mindre än hälften av den nationella medianen. (Eurostat, *Household Budget Surveys*, 2015)

2. **Kompletterande indikatorer**

— Elpriser för hushållskonsumenter – genomsnittligt förbrukningsintervall (Eurostat, [nrg_pc_204])

— Gaspriser för hushållskonsumenter – genomsnittligt förbrukningsintervall (Eurostat, [nrg_pc_202])

— Gaspriser för hushållskonsumenter – lägsta förbrukningsintervall (Eurostat, [nrg_pc_202])

([1]) *EU Guidance on Energy Poverty* (SWD(2020) 960).

— Den andel av befolkningen som riskerar fattigdom (under 60 % av nationell disponibel medianinkomst per konsumtionsenhet) och som har läckor, fukt eller röta i bostaden (Eurostat, SILC [ilc_mdho01])

— Den andel av befolkningen som har läckor, fukt eller röta i bostaden – hela befolkningen (Eurostat SILC, [TESSI292])

— Slutlig energianvändning per kvadratmeter i bostadssektorn, klimatkorrigerad (projektdatabasen Odyssee-Mure)